

Prezentare generala a operei Hanu-Ancutei scrisa de Mihail Sadoveanu - a cincea parte

Tragica poveste de iubire cu tigancusa Marga; semnificativ este rolul hanului si mai ales al "celeilalte Ancute" ("regizoare oculta" - Sergiu Pavel Dan, op. cit.) in rapirea duducai Varvara de catre Todirita Catana, cel care, in numele dragostei, rastoarna ordinea sociala; de asemenea, la han, intr-o vreme si mai "adanca", de ar fi sa dam crezare rapsodului Constantin - "orbul sarac", i-a fost harazit Ducai-Voda sa se confrunte cu tanguirile si blestemele indreptate asupra-i de catre o batrana; in sfarsit, dupa ce Voda Calimah si boierul Dima-chi Marza "din alai de vanatoare, au dat-o pe nunta" tot astfel "purcegand la scaunul Domniei, au jucat intai o toana aici la Hanu-Ancutei".

Polarizand intamplarile si conflictele, hanul are aceeasi functie unificatoare pe axa duratei. Dupa cum remarca si Nicolae Manolescu (op. cit.), "coincidenta locului favorizeaza coincidenta timpului, ca si cum Hanul An-cutei ar avea proprietatea conservarii trecutului". Din acest punct de vedere, este transparenta finalitatea simbolica a hanului in urmatoarea secventa de comentariu auctorial din partea introductiva a operei: "Trebuie sa stiti dumneavoastra ca hanul acela al Ancutei nu era han - era cetate. Avea niste ziduri groase de ici pana colo, si niste porti ferecate cum n-am vazut de zilele mele". Hanul-cetate este, in chip limpede, simbol al duratei si al vechimii, al conservarii trecutului Moldovei. Circularitatea si reversibilitatea sunt atribute ale timpului mitic. Ele se impun pretutindeni in text prin identitatea voita a situatiilor (si ipostazelor) in care sunt surprinse anumite personaje, fapt ce presupune corespondentele insistent subliniate dintre prezent si trecut care se confunda in aceeasi lume a povestii. Spatializarea timpului se bazeaza pe echivalente si repetitii care anuleaza granitele dintre trecut si prezent, unificandu-le intr-un continuum spatio-temporal ("cronotop").

Convergenta coordonatelor spatio-temporale, posibila datorita functiei de "pivotal epic" a hanului, ambiguizeaza relatarea. La Hanu-Ancutei totul este pastrat in formele initiale: au fost cu adevarat doua Ancute, mama si fiica, sau numai una singura, al carei destin se confunda cu istoria locului? Iapa comisului Ionita nu este aceeasi cu iapa din povestirea sa?